

DE ZIUA BIBLIOTECARULUI

CZU 023.4:82=135.1

SAPERE AUDE – ÎNDRĂZNEȘTE SĂ CUNOȘTI: UN ELOGIU BIBLIOTECARILOR

*Ivan PILCHIN,
redactor-șef,
vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova*

Excelențele voastre, stimate bibliotecare, stimați bibliotecari, cu adâncă prețuire și respect, în numele Uniunii Scriitorilor din Moldova, vă adresez cele mai sincere și calde felicitări cu ocazia Zilei Bibliotecarului – o zi care celebrează nu doar o profesie, ci o vocație. Vocația de a sluji cartea, cunoașterea, creația, memoria umană și idealurile umaniste. Aceeași vocație o au și scriitorii.

Prin însăși esența și misiunea sa, Uniunea Scriitorilor din Moldova, pe care o reprezintă în calitate de vicepreședinte, este un forum de dialog și de creație al intelectualilor cu diferite viziuni estetice și diferită experiență de viață, însă care sunt solidari în jurul ideii că literatura, scrisul artistic poate să contribuie la o bună înțelegere între oameni, la respectul reciproc, la conștiința propriei identități, la păstrarea memoriei istorice și culturale. Cei mai buni scriitori din toate timpurile erau convinși că scrisul, poveștile, poezia poate să spună ceva adevărat și important despre om și despre lume, să facă omul mai bun, mai integru și mai înțelept, să facă societatea mai dreaptă și mai unită, iar lumea din jurul nostru mai puțin primejdioasă și deschisă nevoii noastre de a cunoaște, de a iubi, de a se bucura de viață, de a trăi în pace.

Toate acestea ar fi imposibile fără biblioteci și fără bibliotecari, care edifică, zi de zi, punți între autori și cititori, între cei care au fost și cei care sunt, între știut și neștiut, între oameni prin cărți și între cărți prin oameni.

Nu există un scriitor bun fără o bibliotecă în spate, fără lecturi fundamentale. E o certitudine. Un scriitor de excepție este,

inevitabil, și un cititor de excepție. Totodată, nu există un scriitor bun fără o bibliotecă, în spatele căreia să nu fie un bibliotecar dedicat, un mentor care, la o anumită etapă, să-l călăuzească prin labirinturile ideilor și ale lumilor imaginare. Scriitorii devin adesea bibliotecari, iar bibliotecarii – scriitori. Scriitorii și bibliotecarii merg, de foarte multe ori, mână în mână, lucrează umăr la umăr în cultivarea frumosului, binelui și adevărului, în iluminarea minților și sufletelor umane.

Cunoaștem cu toții celebrele cuvinte ale filozofului Immanuel Kant: „Două lucruri îmi umplu sufletul cu mereu nouă și crescândă admirație: cerul înstelat de deasupra mea și legea morală din mine”. Cartea ar fi, cu siguranță, cel de-al treilea element al admirației mereu noi și crescânde a omului dintotdeauna: cartea, parte a memoriei noastre, care leagă conștiințele peste timp și spațiu într-o mare familie umană. Într-o civilizație. Într-o civilizație a cărții.

Și astăzi, scriitorii și bibliotecarii pot adresa cititorilor săi același îndemn al lui Kant: „Sapere aude» – Îndrăznește să cunoști!” Să îndrăznești să cunoști înseamnă să nu te mulțumești cu aparențele, să pui întrebări, să cauți sensuri, să nu lași gândirea să se lenevească, să nu devii captiv al ignoranței și al barbariei. Înseamnă, mai ales, să ai curajul de a fi liber în gând și demn în spirit.

Lecturile revelatorii sunt forme ale fericirii. Cărțile adevărate sunt o formă de lumină. Fiecare bibliotecă este o școală deschisă pentru toți. Iar fiecare bibliotecar și fiecare scriitor este, într-un fel sau altul, un continuator și promotor al aceluși proiect iluminist care crede în rațiune, în spirit critic, în umanism, în valoarea omenei. „Omenie să fie!”, cum se spune la noi.

În contextul acestui eveniment de excepție, în numele Uniunii Scriitorilor din Moldova, aș vrea să exprim gratitudinea și recunoștința pentru colaborarea constantă, întotdeauna benefică, mereu constructivă cu bibliotecile și bibliotecarii atât din cadrul rețelei Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, cât și cu bibliotecile naționale, raionale, locale și școlare. Diverse proiecte pe care le desfășurăm în parteneriat, atât cu susținerea administrației publice locale, cât și naționale, vin să sprijine cultura lecturii, dialogul intelectual, spiritul civic, sănătatea mintală în cadrul comunităților noastre.

Programul comunitar „Chișinăul citește” din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și proiectul cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori”, susținut de Primăria

municipiului Chișinău; Programul Național „LecturaCentral”, realizat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”, realizată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, ambele susținute de către Ministerul Culturii al Republicii Moldova; Campania Națională de Promovare a Lecturii „Cartea deschisă”, implementată de către Muzeul Național al Literaturii Române sub patronajul președintei Republicii Moldova – toate acestea se desfășoară cu participarea scriitorilor și bibliotecarilor, pedagogilor și managerilor din domeniul culturii. Dacă vom adăuga aici sute de evenimente de animație cu publicul – de la cluburi de lectură, la inițiative de popularizare a cunoașterii, lansări de carte, expoziții tematice și aniversare – vom avea un tablou vast al unei vieți culturale dinamice și diverse, al unei legături firești, necesare și vitale între breasla scriitorilor și breasla bibliotecarilor.

Împreună, printr-un efort comun, încercăm să demonstrăm că literatura, cultura scrisului, lectura este un spațiu al libertății, al speranței și solidarității, al comunicării cu celălalt și cu sinele propriu; că lectura este, totodată, un proces foarte intim, de multe ori terapeutic, conjugat cu visele, căutările și traumele noastre. Scriitorii creează cuvintele ce dau sens lumii și existenței umane, iar bibliotecarii le păstrează, le ocrotesc și le dăruiesc mai departe celor care au nevoie de ele.

Recunoaștere aparte merită efortul constant al bibliotecarilor în domeniul bibliografic. Zeci de bibliografii și biobibliografii, monografii bibliografice, reviste de specialitate, care apar anual, valorifică patrimoniul nostru scris, viața și creația scriitorilor din spațiul nostru. Plecăciunile noastre pentru ceea ce faceți cu atâta dăruire și profesionalism de excepție! Memoria bibliografică este, fără îndoială, una dintre cele mai rezistente investiții intelectuale și instituționale în prezentul și în viitorul cultural al țării noastre și al oamenilor ei.

Și încă ceva. Trăim într-o epocă a mării transformări digitale, în care inteligența artificială a devenit o parte firească a cotidianului nostru și ne oferă tot mai multe motive de a ne întreba despre viitorul anumitor profesii. Dincolo de asta însă, un lucru rămâne cert – există lucruri care nu pot fi digitalizate și nici create cu ajutorul algoritmilor: empatia, înțelepciunea, respectul pentru celălalt, gustul estetic, bonomia, sensibilitatea umană. Sunt calitățile care descriu profilul bibliotecarilor adevărați, celor care, indiferent

de greutăți și provocări, rămân stâlpii de rezistență în fața uitării și a ignoranței.

Vă mulțumim, dragi bibliotecari, pentru munca voastră discretă, dar necesară. Vă mulțumim pentru sprijinul constant acordat scriitorilor, pentru că faceți din bibliotecă un spațiu deschis, viu, primitor. Vă mulțumim pentru fiecare carte salvată, pentru fiecare cititor îndrumat, pentru fiecare autor promovat.

În numele Uniunii Scriitorilor din Moldova, vă urăm sănătate, inspirație și puterea de a continua ceea ce faceți cu atâta demnitate: să mențineți lumina spiritului și rațiunii umane.

Trăiască biblioteca! La mulți ani tuturor bibliotecarilor!

*Discurs de Ziua Bibliotecarului, 24 aprilie 2025,
Chișinău, Palatul Republicii*